

פרשת בראשית-נח וחודש מרחשון – אור מחושך

תלמוד בבלי מסכת שבת דף עז עמוד ב

רבי זירא אשכח לרב יהודה דהוה קאי אפיתחא דבי חמוה, וחזייה דהוה בדיחא דעתיה, ואי בעי מיניה כל חללי עלמא הוה אמר ליה. אמר ליה: מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי? אמר ליה: **כבריתו של עולם, דברישא חשוכא והדר נהורא**. מאי טעמא הני מכסיין והני מגליין? הני דמכסיין מינייהו - מכסיין, והני דלא מכסיין מינייהו - מגליין. מאי טעמא גמלא זוטר גנובתיה? משום דאכל כיסי. מאי טעמא תורא אריכא גנובתיה? - משום דדייר באגמי, ובעי לכרכושי בקי. מאי טעמא קרנא דקמצא רכיכא? - משום דדיירא בחילפי, ואי קשיא - נדיא ומתעוורא. דאמר שמואל: האי מאן דבעי דליסמיה לקמצא - לשלופינהו לקרניה. מאי טעמא האי תימרא דתרנגולתא מדלי לעילא? דדיירי אדפי, ואי עייל קטרא מתעוורא. דשא - דרך שם. דרגא - דרך גג. מתכוליתא - מתי תכלה דא. ביתא - בא ואיתיב בה. ביקתא - בי עקתא. כופתא - כוף ותיב. לבני - לבני בני. הוצא - חציצה. חצבא - שחוצב מים מן הנהר. כוזה - כזה. שוטיא - שטותא. משיכלא - מאשי כולה. משכילתא - משיא כלתא. אסיתא - חסירתא. בוכנה - בוא ואכנה. לבושה - לא בושה. גלימא - שנעשה בו כגלם. גולתא - גלי ואיתיב. פוריא - שפרין ורבין עליה. בור זינקא - בור זה נקי. **סודרא - סוד ה' ליראיו**. אפדנא - אפיתחא דין. תנו רבנן, שלשה כל זמן שמזקינין מוסיפין גבורה, ואלו הן: דג ונחש וחזיר.

זוהר - השמטות כרך א (בראשית) דף רסג עמוד א

ואוקמוה היתה מקדמת דנא דהכי ארחא דקליפין דמקדימין למוחא, ורוח אלהים דא רוחא דמשיחא מיד דיהא מרחפת על אנפי מיא דאורייתא מיד יהא פורקנא הדא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור,

ר' צדוק הכהן מלובלין - רסיסי לילה אות יד

ולכל אומה מעכו"ם יש מין חשכות מיוחד שבעים אומות כנגד שבעים כוחות בנפש ומצד הגוף ישראל דומין לאומות כפי מראית עין בשר מזה נמשך שליטת חשכות זה גם בהם למראית עין. וזה ענין הגלות שיתברר שאין כן באמת והחושך וגו' אבל עליך וגו' וברישא חשוכא הוא אצלם לבד ואחר כך ניכר יתרון האור דישאל מן החושך. ותיכף לתוקף החושך דיכסה וגו' מיד נגלה האור דישאל כטעם לפני שבר גאון שגאון העכו"ם הוא כפי תוקף החושך דהיינו התגברותם ושליטותם בכל מיני חמדות עולם הזה ובכל מיני רציחה כסנחריב ונבוכדנצר והמן וטיטוס וכדומה זהו גאונם. ואז תיכף התחלת זריחת אור דישאל כדרך שאמרו ז"ל (ירושלמי פרק ב דברכות הלכה ד ומדרש רבה איכה א, נא) דבט' באב נולד משיח והגאון שלהם הוא רק לפני שבר דכל קרני רשעים אגדע ותרוממנה וגו' (תהלים עה, יא)

חומת אנך ירמיהו פרק ל

ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. פירוש מהצרה עצמה תבא הישועה וז"ש וממנה יושע.

מלכים א פרק ו פסוק לח

ובשנה האחת עשרה ברח בול הוא החדש השמיני כלה הבית לכל דבריו ולכל משפטו משפטיו ויבנהו שבע שנים:

שם משמואל בראשית פרשת נח שנה תרעד

כי צורת החודש הזה בגשמיות התחלת ימי גשמים שאין דעתן של בריות נוחה וגשם דולף טורד והעלה נבל ונופל ונקרא מקודם חודש בול שבלה הכל, וכמו בגשמיות כן ברוחניות מעותד חודש זה לנפילה, וע"כ היתה אז תחילת נפילת עשרת השבטים בימי ירבעם שחידשו חג בחודש הזה, ומזה נסתעפו כל הגזירות בגלות כנ"ל. אך אין זו נפילה בהחלט דכמו בגשמיות שהנפילה של החודש הזה שהיא התחלת ימי הגשמים היא חיים לעולם, ובסיבת הנפילה יתחדשו פני האדמה לעשות ענף ולשאת פרי, כן כל נפילת הרוחניות היא בסגנון זה. ואף שאין אתנו יודע איך הוא זה, לעתיד כשיתגלה כבוד ה' ומלאה הארץ דעה את ה' אז כל אחד יראה בעיניו את כל הטובה שהיתה טמונה בנפילה ושלא הי' אפשר לבוא לכל הטובה הגדולה והיתירה אלא ע"י הנפילה, ולטובתי נשברה רגל פרתי כבירושלמי הוריות (פ"ג), וכמו שאמרנו במק"א שזו תהי' הנחמה לעתיד שיתראה לעין כל שלא הי' אפשר באופן אחר, וכמו שבירת

רגל הפרה שדמי' קלים בערך האוצר היקר שמצא בסיבתה, וכל מה שסבלו ישראל הוא דבר נקל וקל לעומת רב וגודל הטובה העתידה, ואילו היו יודעין זה מראש היו מתאווין לזה, כמו שמתאווין ומתפללין על הגשמים, אלא שהי' טמון ומכוסה, ומ"מ המשכיל ירגיש בחוש הריח את העתיד.

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק בראשית לראש חודש מרחשון

ועד גמר בנין הבית על ידי שלמה המלך ע"ה היה רושם משפט דור המבול בעולם וכמו שאמרו (תנחומא בראשית י"א) שבכל שנה בחודש חשון היו ארבעים יום המים שוטפים ולכך נקרא חודש חשון במלכים בגמר בנין הבית ירח בול בלא ארבעים שבגמר בנין הבית פסקו הארבעים יום רושם משפט המבול. שתכלית המכוון מהבריאה להיות דירה בתחתונים לשכון השכינה בארץ ובחטא דור המבול ודור הפלגה נסתלקה השכינה ועל ידי בנין הבית חזרה. כי בבית המקדש היה השראת השכינה בקביעות כמו שקרא יעקב למקום המקדש בית והיינו קביעות מקום לגילוי שכינתו יתברך שמו ומשם יראה יוצא לעולם כמו שנאמר (דברים י"ד, כ"ג) למען תלמד ליראה את ה' וגו' לא יראת עונש רק יראה אמיתיות כי במקום גילוי שכינתו נופל יראה וכמו שאמרו (ספרי דברים כ"ו, ח') במורא גדול זה גילוי שכינה

הרב יעקב משה חרל"פ - מי מרום ו ממעיני הישועה

פזורים הם ישראל ופזורים הם במהלכיהם, אבל אם מתעללים בדמם של ישראל מזדעזעים כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם. הדם הוא הנפש ונפש ישראל טהורה היא, ואז האחדות הנעלמת יוצאה ממחבואה וקוראת לאחוד לכו ונלכה יחד באור ד', והזעזוע היא היא ההקמה לתחיה, והיא היא התחלת החזרה לתשובה המלאה.

גדולה היא השעה שעת הרת עולם היא זו, אל לה קטינה אל לה חמיצה! אל ליפול ברוח ואל ליפול ביאוש! כל יאוש הוא רעל, יסודה של גלות הוא יאוש וממנו כל הזנחת קדש וחקוי לרוחות העמים באשר התיאשו מגדל נצחיותו והוד קדשו.

יסודה של גאולה היא ההתעזדות והחזרה למקורות, ומקור ישראל אינו אלא "במקהלות ברכו אלהים ד' ממקור ישראל" (תהלים ס"ח כ"ז), "רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ד' (שם כ"ז י"ב).

מי מרום ו ממעיני הישועה - הד החיים הישראליים / חרל"פ, יעקב משה בן זבולון / ע הודפס מאוצר החכמה